

દલપત પઢિયાર

જન્મ : 01-01-1950

દલપત નારાયણરાય પઢિયારનું વતન કહાનવાડી છે. ગુજરાત વિદ્યાપીઠમાં અભ્યાસ અને અધ્યાપન બાદ તેઓ ગુજરાત સરકારના માહિતી વિભાગમાં સેવા આપી નિવૃત્ત થયા. ‘ભોંયબદલો’ અને ‘સામે કાંઠે તેડો’ તેમના કાવ્યસંગ્રહો છે. ભજન પ્રકારમાં તેમનું વિશિષ્ટ પ્રદાન છે. તેમણે બાળવાર્તાઓ અને ચરિત્રનિબંધો પણ લખ્યાં છે. તેમને ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમી અને ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના પુરસ્કાર મળેલાં છે.

‘દીવડો’ ગીતમાં કવિએ વિવિધ ગ્રામપ્રતીકો : ઉંબર, ઓરડો, મેડી, કૂવો, ખેતર, પાદર અને ડુંગરનો વિનિયોગ કરીને અંતરના ઉજાસની વાત કરી છે. આ અજવાળું તેમને અજાણ્યા અક્ષરો ઉકેલાવે છે અને આખું ભવન (અસ્તિત્વ) જાણે ઝળહળી ઊઠ્યું હોય તેવી અનુભૂતિ કરાવે છે. લોકઢાળમાં રચાયેલી આ ગેયકૃતિ તેના તળપદા સૌંદર્યને કારણે આસ્વાદ્ય બની છે.

મેં તો ઉંબર પર દીવડો મેલ્યો
કે ઘર મારું ઝળહળતું !
પછી અંધારો ઓરડો ઠેલ્યો,
ભીતર મારું ઝળહળતું...
મેં તો મેડીએ દીવડો મેલ્યો
કે મન મારું ઝળહળતું;
પછી ડમરો રેલમછેલ રેલ્યો
કે વન મારું ઝળહળતું...
મેં તો કૂવા પર દીવડો મેલ્યો
કે જળ મારું ઝળહળતું;
પછી છાંયામાં છાંયો સંકેલ્યો
સકલ મારું ઝળહળતું...
મેં તો ખેતર પર દીવડો મેલ્યો
પાદર મારું ઝળહળતું;
પછી અવસર અજવાળાનો ખેલ્યો
અંતર મારું ઝળહળતું...
મેં તો ડુંગર પર દીવડો મેલ્યો,
ગગન મારું ઝળહળતું;
પછી અણદીઠો અક્ષર ઉકેલ્યો,
ભવન મારું ઝળહળતું...

શબ્દ-સમજૂતી

સમાનાર્થી શબ્દો/શબ્દાર્થ

ઠેલવું આગળ ધકેલવું, હડસેલવું; ભીતર અંદર (અહીં) હૃદય; ડમરો તુલસી પ્રકારનો તીવ્ર સુગંધ આપતો છોડ; સકલ બધું, સઘળું (અહીં) વિશ્વ; અવસર પ્રસંગ; અણદીઠું નહિ જોયેલું, ભવન રહેઠાણ, મકાન (અહીં) અસ્તિત્વ

